

I. ANTROPOLOGICKÉ VÝZKUMY STARÝCH SLOVANŮ NA NAŠEM ÚZEMÍ

Studium fyzického charakteru prehistorických a historických populací šlo ruku v ruce se založením a rozvojem antropologie v našich zemích. S ohledem k našemu tématu připomeňme si krátce historii antropologických výzkumů staroslovanských populací. Systematicky se studiu prehistorických a historických populací začali věnovat na konci minulého století Niederle a Matiegka, kteří se ve svých výzkumech zabývali slovanským obyvatelstvem na našem území (Niederle 1890, 1893, 1894, 1895, 1896, 1899, 1911, 1929, 1931; Matiegka (Matiegka 1891, 1912, 1925, 1933). V 90. letech 19. století vydali dvě stěžejní díla: Niederle napsal „Příspěvky k anthropologii zemí českých“ a Matiegka zveřejnil „Crania Bohemica“. Na přelomu našeho století se Niederle již téměř výlučně zabíral archeologií, Matiegka soustředil svou pozornost na antropologii, z toho na antropologii staroslovanských populací, soudě z prací: „Physische Anthropologie der Slawen im 9. bis 12. Jahrhundert“ (1912), „Lebky z Uherské Skalice“ (1925), „Pravěká antropologie Československa“ (1933), abychom jmenovali díla nejzákladnější a stěžejní, která nic neztratila z informační hodnoty. Dalším z předválečných autorů, pracujícím na staroslovanském kosterním materiálu, byl Frankenberger, který zveřejnil v roce 1935 antropologickou studii pod názvem „Antropologie starého Slovenska.“ Největší rozmach studia staroslovanských populací ovšem nastává po druhé světové válce s rozvojem staroslovanské archeologie v bývalém Československu. Od počátku padesátých let bylo publikováno velké množství prací o fyzickém charakteru staroslovanských populací, o jejich demografii, sociální struktuře. Jmenujme některé z nich, jsou seřazeny pro větší přehlednost abecedně podle lokalit českých, moravských a slovenských:

Abrahám: Stloukal a Hanáková (1971), *Bedihošť*: Stloukal (1963), *Bílina*: Hanáková (1971), *Brandýsek u Slaného*: Chochol, Palečková (1961), *Dolní Věstonice (Na písčákách a Vysoká zahrada)*: Hrnčířová, Jarošová (2004), *Dubník*: Vondráková (1988), *Ducové*: Hanáková (1979), *Jakab, Rutkay*, Stloukal (1978), *Holiare*: Malá (1965), *Holubice*: Hanáková, Stloukal (1986), *Hradsko - Kaniny*: Blajerová (1978), *Hrůdy u Sudoměřic*: Stloukal (1961), *Cheb*: Stloukal, Szilvássy, Šebesta (1988), *Josefov*: Hanáková, Stloukal (1966), *Lahovice*: Chochol (1973), *Libice*: Hajniš (1964), Hanáková (1969), *Litoměřice*: Hanáková, Gabriel, Vyhnanek (1986), *Mikulčice - Valy I, IV, II, III*: Stloukal (1962, 1964, 1967, 1969), *Mikulčice - Pohřebiště okolo 11. kostela*: Stloukal (1981), *Mikulčice - Kláštersko*: Stloukal a Hanáková (1985), *Mikulčice - Kostelisko*: Velemínský (2000), *Mikulčice - 12. kostel*: Sládek, Kavanová (2003), *Mistřín u Kyjova*: Stloukal (1964), *Mlynárce*: Malá (1960), *Modrá u Velehradu*: Pavelčík (1955), *Moravské Prusy*: Stloukal (1960), *Nitra - Horné Kaštany*: Vondráková (1984), *Nitra - Lupka*: Thurzo (1969), *Nové Zámky*: Stloukal, Hanáková (1966), *Vladárová-Mojžíšová*, Hanulík (1970), *Jakab* (1977), *Oškobrhn*: Blajerová (1974), *Pobedim*: Thurzo (1972), *Jakab* (1975), *Radomyšl*: Blajerová (1975), *Rajhrad*: Hanáková, Stloukal (1986), *Rovinka u Bratislavy*: Malá

(1962), *Stará Kouřim*: Chochol, Palečková (1960), *Staré Město*: Pavelčík (1949), *Staré Město - Sady*: Dočkalová (1996), *Stěbořice u Opavy*: Jelínek (1952), *Teplice*: Blajerová (1961), *Týnec nad Sázavou*: Blajerová (1983), *Velatiny*: Pavelčík (1959), *Velké Bílovice*: Stloukal (1982), *Velké Hostěrádky*: Stloukal (1962, 1974), *Znojmo Hradiště*: Lorencová, Dostál (1969), *Zobor*: Malá (1960), Jakab (1978), *Žalany*: Hanáková (1963), *Želovce*: Stloukal a Hanáková (1974), *Čilinská* (1979), *Žitavská Toň*: Jakab (1978).